

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, ב' בכסלו, תשפ"א
18 בנובמבר, 2020
370/2020

לקט נתונים לרגל יום הילד הבין-לאומי 2020 Selected Data for the International Child Day 2020

- **בסוף 2019 חיו בישראל 3.011 מיליון ילדים (בני 0-17), שהם כ-33% מאוכלוסיית המדינה. מתוכם כ-2.173 מיליון ילדים יהודים (72.2%), 735 אלף ילדים ערבים (24.4%) ועוד 103 אלף ילדים (3.4%) שסווגו כאחרים (בלתי מסווגים לפי דת במרשם האוכלוסין ונוצרים לא ערבים).**
- **בירושלים חלקם היחסי של הילדים באוכלוסייה הוא כ-39%; בחיפה ובתל אביב-יפו הילדים הם פחות מרבע מאוכלוסיית העיר (23%-ו-21%, בהתאמה).**
- **מספר הילדים עד גיל 17 למשק בית (במשקי בית שבהם יש ילדים בגילים אלו) היה 2.43 בממוצע ברמה הארצית. בערים הגדולות (המונות יותר מ-100,000 תושבים), מספר הילדים הממוצע הגבוה ביותר היה בבית שמש - 3.69, בבני ברק - 3.47 ובירושלים - 2.98. ברמת גן נמצא הממוצע הנמוך ביותר של ילדים עד גיל 17 למשק בית - 1.87.**
- **מרבית הילדים גרו עם שני ההורים (כ-92% מהילדים). היתר גרו עם הורה אחד בלבד. רוב הילדים שגרו במשפחה חד-הורית גרו עם אימם (88%).**
- **בשנת 2019 נולדו 182,016 ילודים. שיעור הפרייון הכולל¹ של הנשים בישראל נאמד ב-3.01 ילדים בממוצע לאישה.**
- **במהלך 2018 נישאו בישראל 517 נערות עד גיל 17, כ-92% מהן היו מוסלמיות.**
- **בשנת 2019 מספר הנערות עד גיל 17 שילדו נותר דומה לשנה שעברה ועמד על 235 נערות, מתוכן 193 מוסלמיות ו-36 יהודיות. לכ-9% מהנערות הייתה זו הלידה השנייה.**
- **בשנת 2019, 6.6% מכלל הילדים עד גיל 17 (כ-187 אלף ילדים) חיו במשקי בית ללא מועסקים – 4.3% באוכלוסייה היהודית ו-14.0% באוכלוסייה הערבית.**
- **בשנת הלימודים תשע"ט (2018/19) ובמעבר לתש"ף (2019/20) עמד אחוז נשירת התלמידים בכיתות ז-יב על 2.3%.**

¹ שיעור פרייון כולל בתקופה מסוימת הוא מספר הילדים הממוצע שאישה צפויה ללדת במהלך חייה, בהנחה שבמשך תקופת הפרייון שלה (גילים 15-49) יתקיימו התנאים האלה:
א. סיכוייה ללדת בכל גיל יהיו בהתאם לשיעורי הפרייון הסגוליים לפי גיל שהיו קיימים באותה תקופה.
ב. האישה תחיה עד סוף תקופת הפרייון שלה.

- בשנת תש"ף (2019/20), 2,643 בני נוער (בגילי 12-17, כולל) **למדו לתואר ראשון** במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. מרביתם (88.1%) היו יהודים. לאוכלוסייה זו מאפיינים ייחודיים: 88.1% מהם היו יהודים, 83.7% למדו מקצוע בתחומי המדעים וההנדסה, 66.6% היו בנים, 61.8% למדו באוניברסיטה הפתוחה ו-40.1% מהם גרו יישובים שבאשכולות חברתיים-כלכליים גבוהים (8-10).
- בשנת תשע"ט (2018/19) עמד מספר **הספורטאים** הפעילים בגיל 7-18 על 81,594 שהם 66.4% מכלל הספורטאים הפעילים בכל הגילים.
- בשנת 2019, כ-13% (כ-398 אלף) מכלל הילדים בני 0-17 היו **רשומים במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים**, ושיעורם היה כ-132 ל-1,000 נפש. לכ-43% מהילדים הרשומים הוגדרה נזקקות.
- בשנת 2019, **הושמו במסגרות רווחה** כ-122.7 אלף ילדים בני 0-17, ושיעורם היה כ-41 ל-1,000 נפש. שיעור המושמם במסגרות בקהילה היה גבוה באופן ניכר משיעור המושמם במסגרות חוץ-ביתיות (כ-32 ל-1,000 נפש לעומת כ-9 ל-1,000 נפש, בהתאמה).
- בשנים האחרונות, מספר הקטינים **שעמדו לדין במשפטים פליליים**, הצטמצם באופן ניכר, מ-5,279 קטינים שקיבלו פסק דין ב-2005, ל-2,775 קטינים שקיבלו פסק דין ב-2018 (ירידה של 47.4%).
- בשנת תשע"ח (2017/18) נפתחו ל-9,207 בני נוער בגיל 12-18 **תיקים פליליים**, שיעור של 8.8 ל-1,000 בני נוער בגילים אלו. 91.6% מבעלי התיקים הפליליים היו בנים. שיעור בעלי תיקים פליליים ל-1,000 באוכלוסייה בקרב הבנים (15.7) היה גבוה פי 10.3 מהשיעור בקרב הבנות (1.5).
- לפי דיווחי המשטרה, בחודשים ינואר-ספטמבר 2020, נפגעו **בתאונות דרכים** 1,271 ילדים בגיל 0-14 (9.7% מהנפגעים)². במספר הילדים שנפגעו חלה **ירידה** של 41.5% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2019 (אז נפגעו 2,171 ילדים, שהיו 12.2% מהנפגעים).
- **ההכנסה הכספית הממוצעת נטו** למשק בית עם ילדים הייתה גבוהה פי 1.3 מההכנסה למשק בית ללא ילדים (20,072 ש"ח לחודש ו-15,014 ש"ח לחודש, בהתאמה), **וההוצאה הכספית** הממוצעת הייתה גבוהה פי 1.5 (16,313 ש"ח -10,905 ש"ח, בהתאמה).

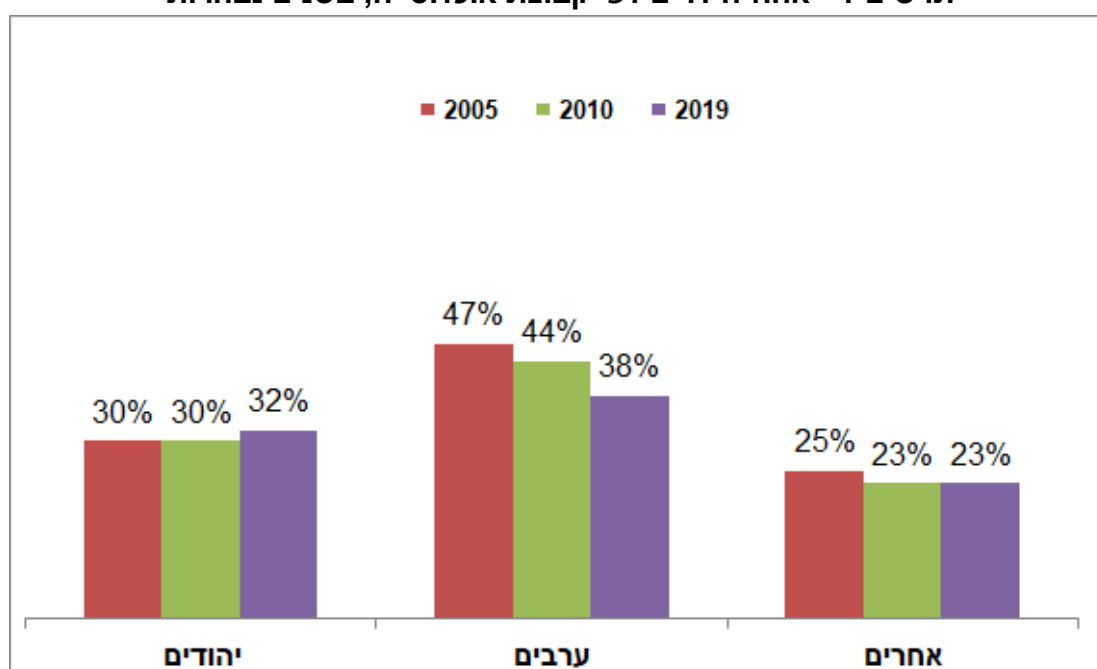
² תאונות מסוג ת"ד מורחב, כולל תאונות שאירעו באזור יהודה והשומרון.

חלקם של הילדים (בני 0-17) באוכלוסייה

בסוף 2019 חיו בישראל 3.011 מיליון ילדים (בני 0-17). מתוכם כ-2.173 מיליון ילדים יהודים (72.2%), 735 אלף ילדים ערבים (24.4%) ועוד 103 אלף ילדים (3.4%) שסווגו כאחרים (בלתי מסווגים לפי דת במרשם האוכלוסין ונוצרים לא ערבים).

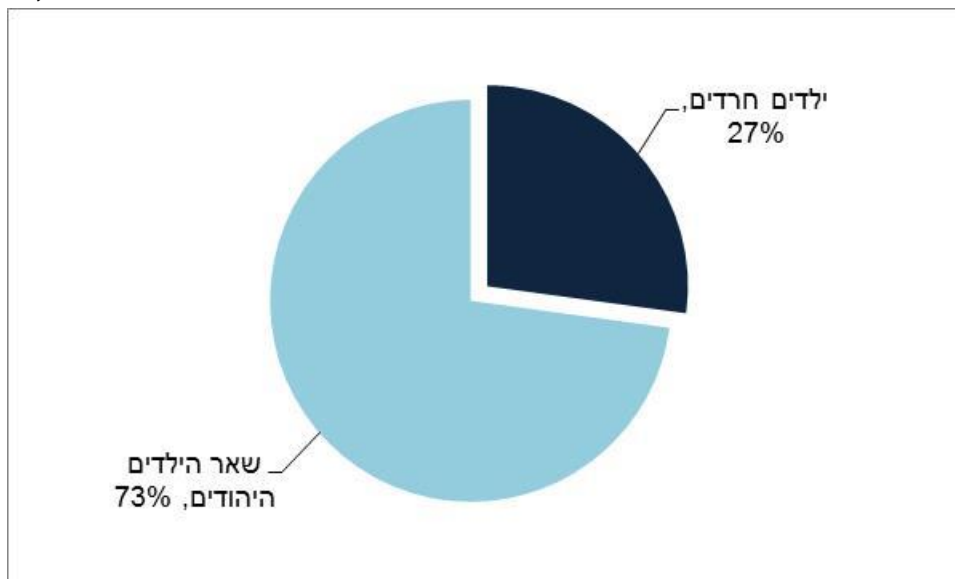
כ-33% מאוכלוסיית ישראל היו ילדים עד גיל 17. כ-32% מהאוכלוסייה היהודית, כ-38% מהאוכלוסייה הערבית וכ-23% מאוכלוסיית האחרים היו ילדים. אחוז הילדים בקרב האוכלוסייה הערבית נמצא במגמת ירידה משנות ה-2000. כך למשל, ב-2005 כ-47% מהאוכלוסייה הערבית היו ילדים, ב-2010 - כ-44%. הירידה באחוז הילדים הערבים נובעת בעיקר מירידה ברמות הפרייון - ירידה מרמה של כ-4 ילדים בממוצע לאישה בתחילת שנות ה-2000 ל-3.5 בשנת 2010 ול-2.98 בשנת 2019.

תרשים 1 - אחוז הילדים לפי קבוצת אוכלוסייה, בשנים נבחרות

בסוף 2019 חיו באוכלוסייה החרדית בישראל 590 אלף ילדים (בני 0-17) באוכלוסייה החרדית שהם כ-54% מכלל האוכלוסייה החרדית.³

תרשים 2 - אחוז הילדים בני 0-17 באוכלוסייה החרדית מכלל הילדים היהודים, 2019

ילדים לפי יישוב, מחוז וצורת יישוב

ממחצית מהילדים בישראל חיים במרכז הארץ: 697.4 אלף ילדים מתגוררים במחוז המרכז, 390.0 אלף במחוז תל אביב ו-466.8 אלף במחוז ירושלים. מספר הילדים הגבוה ביותר היה במחוז המרכז (697.4 אלף), ואילו אחוז הילדים הגבוה ביותר מתוך כלל האוכלוסייה היה באזור יהודה והשומרון (48.1%).

לוח א - ילדים במחוזות, 2019

מחוז	מספר ילדים (באלפים)	אחוז הילדים באוכלוסיית המחוז
אזור יהודה והשומרון	212.5	48.1
ירושלים	466.8	40.2
הדרום	470.7	35.4
הצפון	472.0	32.1
המרכז	697.4	31.2
חיפה	301.7	28.6
תל-אביב	390.0	26.9

³ עפ"י נתוני המודל שאומד את האוכלוסייה החרדית בישראל.

ביישובים העירוניים אחוז הילדים הוא 32.6%. היישוב העירוני עם אחוז הילדים הגבוה ביותר הוא מודיעין עילית (63.6%), ואילו קריית ים היא עם האחוז הנמוך ביותר (20.9%).

לוח ב - עשרת היישובים העירוניים עם האחוז הגבוה של ילדים בני 0-17*, 2019

שם יישוב	אחוז הילדים
מודיעין עילית	63.6
ביתר עילית	60.4
עלי זהב	59.6
רבבה	59.5
מבוא חורון	59.2
טלמון	59.0
ברכה	56.7
אלעד	56.5
חורה	55.6
תפרח	54.8

לוח ג - עשרת היישובים העירוניים עם האחוז הנמוך ביותר של ילדים בני 0-17*, 2019

שם יישוב	אחוז הילדים
קריית ביאליק	24.1
גבעתיים	24.0
קריית מוצקין	23.4
חיפה	23.3
בני עי"ש	23.3
נשר	22.5
רמת גן	22.4
תל אביב-יפו	21.1
בת ים	21.0
קריית ים	20.9

*יישובים עירוניים המונים יותר מ-2,000 תושבים. לא כולל יישובים מוסדיים; יישוב מוסדי הוא מוסד עם תכונות של יישוב, שאינו כלול בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.

בערים הגדולות (המונות יותר מ-100,000 תושבים) אחוז הילדים הוא 33%. אחוז הילדים הגבוה ביותר היה בבית שמש (52.0%), ואחריה בבני ברק (48.0%) ובירושלים (39.3%). בשאר הערים הגדולות אחוז הילדים נמוך מהרמה הארצית. אחוז הילדים הנמוך ביותר היה בתל אביב-יפו (21.1%) ובבת ים (21.0%).

בהתאם לכך, המספר הממוצע של ילדים עד גיל 17 למשק בית הגבוה ביותר היה בבית שמש (3.69) ואחריה בבני ברק (3.47) ובירושלים (2.98). בערים רמת גן ותל אביב-יפו, נמצא המספר הממוצע הנמוך ביותר של ילדים עד גיל 17 למשק בית (1.87 ו-1.91 בהתאמה).

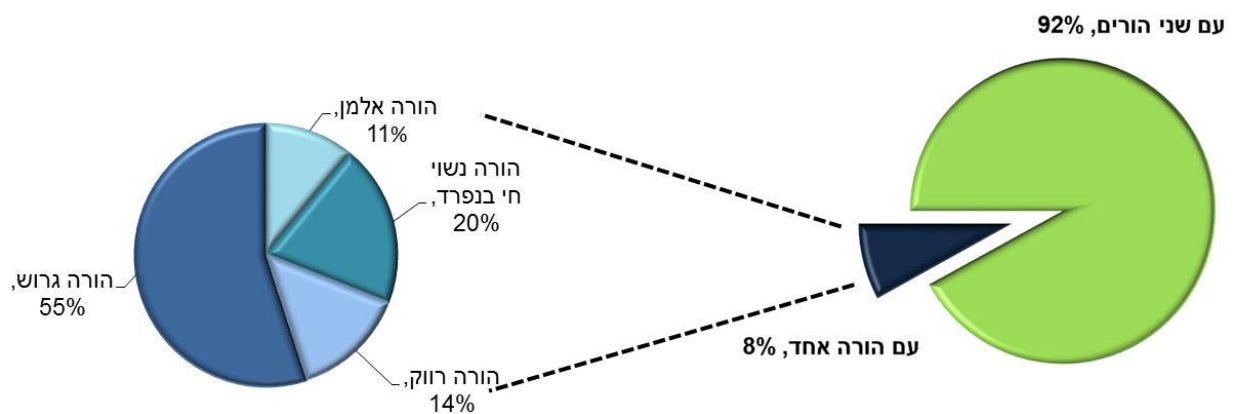
**לוח ד - אחוז הילדים בערים הגדולות
(המונות יותר מ-100,000 תושבים), 2019**

ממוצע ילדים עד גיל 17 למשק בית	אחוז הילדים	עיר
2.43	33.0	כלל ארצי
3.69	52.0	בית שמש
3.47	48.0	בני ברק
2.98	39.3	ירושלים
2.24	31.3	רחובות
2.37	31.1	אשדוד
2.19	29.9	פתח תקווה
2.12	28.2	אשקלון
2.23	27.8	נתניה
2.05	27.7	כפר סבא
2.19	26.9	באר שבע
1.95	26.3	חולון
1.95	24.2	ראשון לציון
2.03	23.3	חיפה
1.87	22.4	רמת גן
1.91	21.1	תל אביב-יפו
1.95	21.0	בת ים

ילדים עד גיל 17 במשפחות⁴

בשנת 2019 היו בישראל כ-1.16 מיליון משפחות ובהם כ-2.83 מיליון ילדים בני 0-17.⁵ מרבית הילדים גרו עם שני ההורים (כ-92% מהילדים). כ-236 אלף ילדים, שהם כ-8% מהילדים, גרו עם הורה אחד בלבד. רוב הילדים שגרו במשפחה חד-הורית גרו עם אימם (88%). כ-7% מהילדים גרו כילדים יחידים במשפחה (ללא אחים בכל גיל שגרים בבית). כ-8% מהילדים היהודים גרו כילדים יחידים במשפחה, לעומת 4% מהילדים הערבים. אחוז זה היה גבוה במיוחד בקרב עולי בריה"מ (לשעבר) - 17%.

תרשים 3 - ילדים במשפחות, לפי סוג משפחה וילדים במשפחות חד-הוריות, לפי מצב משפחתי של ההורה, 2019

בקרב הילדים היהודים במשפחות חד-הוריות, כ-59% גרו עם הורה גרוש, 17% - עם הורה יחיד נשוי החי בנפרד מבן/בת הזוג, 17% - עם הורה רווק וכ-7% נוספים גרו עם הורה אלמן. בקרב הילדים הערבים במשפחות החד-הוריות, 35% גרו עם הורה גרוש, כ-31% גרו עם הורה נשוי החי בנפרד מבן/בת הזוג ו-30% עם הורה אלמן.

נישואין ולידות בקרב נערות עד גיל 17

במהלך שנת 2018 נישאו בישראל 517 נערות מתחת לגיל 18,⁶ כ-1.0% מכלל הנשים שנישאו בשנה זו. כ-92% מהנערות שנישאו היו מוסלמיות. 93% מהנערות המוסלמיות שנישאו בשנה זו היו ממחוז ירושלים. בשנת 2019 מספר הנערות עד גיל 17 שילדו נותר דומה לשנה שעברה ועמד על 235 נערות, מתוכן 193 מוסלמיות ו-36 יהודיות. לכ-9% מהנערות הייתה זו הלידה השנייה.

⁴ משפחה (משפחה גרעינית) מוגדרת כשני אנשים או יותר החולקים משק בית אחד הקשורים זה לזה כבני זוג נשואים או לא נשואים (כולל זוגות חד מיניים) או כהורה וילד (כולל ילד מאומץ). סוגי המשפחה העיקריים הם: זוג בלבד, זוג עם ילדים (בקבוצות גיל שונות לפי גיל הילד הצעיר) או הורה יחיד (משפחה חד-הורית) עם ילדים. סוגי משפחות נוספים שהוגדרו הם: סב ו/או סבתא עם נכדים ללא הוריהם, אחים בלבד הגרים יחד, ללא בני זוג וללא ילדים. מקור הנתונים: סקרי כוח אדם, 2019.

⁵ הנתונים אינם כוללים ילדים במשפחות בקיבוצים, במוסדות, במעונות סטודנטים ומחוץ ליישובים (בדווים בדרום). לכן, מספרם שונה מסך כל הילדים באוכלוסייה.

⁶ בסוף שנת 2013 עלה גיל הנישואין החוקי בישראל מ-17 שנים ל-18 שנים. 61% מהנישואות המוזכרות כאן נישאו למעשה בשנים 2015-2017 ודיווחו על כך באיחור למרשם האוכלוסין.

מצב התעסוקה במשקי בית עם ילדים

בשנת 2019, 6.6% מכלל הילדים עד גיל 17 (כ-187 אלף ילדים) חיו במשקי בית ללא מועסקים – 4.3% באוכלוסייה היהודית ו-14.0% באוכלוסייה הערבית.

לוח ה - ילדים במשקי בית לפי מספר המועסקים במשק הבית, 2019

ערבים	יהודים	סה"כ	משק בית
679.2	2,106.3	2,831.5	סה"כ
100.0	100.0	100.0	סה"כ באחוזים
86.0	95.7	93.4	משקי בית עם מועסקים
47.6	73.9	68.1	מזה: עם 2 מועסקים ויותר
14.0	4.3	6.6	משקי בית ללא מועסקים

עבודה ולימודים בקרב בני 15-17

מתוך כ-225 אלף נערים בני 15-17: 86.7% למדו ולא עבדו, 6.3% למדו ועבדו, 0.9% עבדו ולא למדו ואילו 6.2% לא למדו ולא עבדו.

מתוך כ-216 אלף נערות בנות 15-17: 86.0% למדו ולא עבדו, 8.1% למדו ועבדו, 1.0% עבדו ולא למדו ואילו 4.9% לא למדו ולא עבדו.

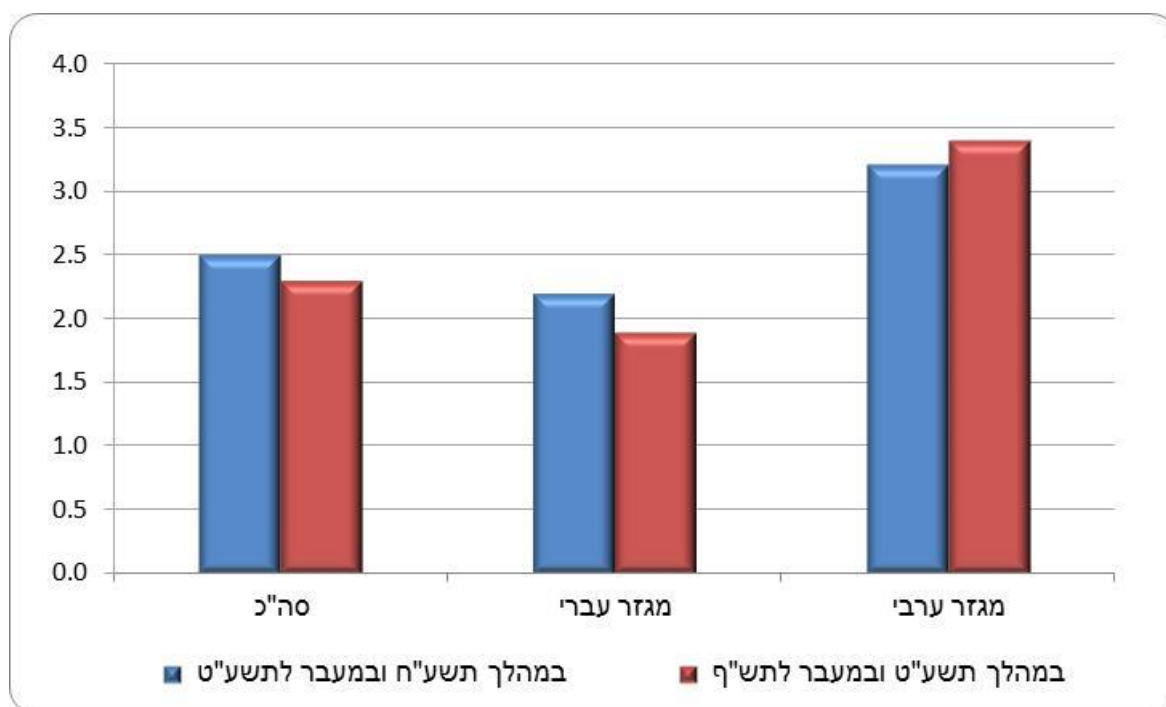
בקרב היהודים בגילים 15-17 (כ-307 אלף), 3.8% לא למדו ולא עבדו – 4.7% מהנערים ו-2.9% מהנערות. בקרב הערבים בגילים אלו (כ-128 אלף), 9.8% לא למדו ולא עבדו – 9.9% מהנערים ו-9.6% מהנערות.

נשירת תלמידים⁷

בשנת הלימודים תשע"ט (2018/19) ובמעבר לתש"ף (2019/20) עמד אחוז נשירת התלמידים בכיתות ז-יב על 2.3%.

אחוז נשירת תלמידים בכיתות ז-יב, במגזר הערבי (3.4%) גבוה יותר מהאחוז במגזר העברי (1.9%). ניכר פער משמעותי בין בנים לבנות. אחוז הנשירה בקרב בנות בכיתות ז-יב עמד על 1.1%, לעומת 3.4% בקרב הבנים.

תרשים 4 - אחוז נשירת תלמידים מכיתות ז-יב לפי שנת לימוד ומגזר בית הספר

מעבר למסגרות לימוד חלופיות⁸

22% מהתלמידים שנשרו מכיתות ז-יב בבתי הספר שבפיקוח משרד החינוך, עברו ללימוד במסגרות לימוד חלופיות. עובדה זו הקטינה את אחוז נשירת התלמידים במגזר העברי ל-1.3% ובמגזר הערבי ל-3.2%.

⁷ תלמיד נושר - תלמיד נחשב לנושר אם עזב את הלימודים במהלך שנת הלימודים תשע"ט או במעבר לשנת הלימודים תש"ף. לא הוגדרו כנושרים: תלמידים שעזבו את הלימודים במהלך שנת הלימודים תשע"ט אך חזרו בתש"ף, תלמידים שעזבו לימודים ושהו בחו"ל לפחות 100 ימים ברצף וכן תלמידים שעברו מבית ספר אחד לאחר.

מקור הנתונים הוא קובץ התלמידים של משרד החינוך. הקובץ כולל את תלמידי החינוך היסודי, חטיבת הביניים והחטיבה העליונה; במוסדות חינוך המוגדרים רשמיים - חינוך ממלכתי וחינוך ממלכתי דתי, ומוסדות לימוד המוגדרים מוכרים שאינם רשמיים - הכוללים בעיקר חינוך חרדי.

⁸ מסגרות לימוד חלופיות - מוסדות חינוך שבפיקוח משרד הכלכלה או מוסדות ישיבתיים.

השכלה גבוהה ומדע - בני נוער הלומדים לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה

סוג מוסד לימודים

בשנת תש"ף (2019/20) למדו 2,643 בני נוער (בגילי 12-17, כולל) לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה בישראל, מתוכם: 1,634 באוניברסיטה הפתוחה (61.8%), 439 בשאר האוניברסיטאות, ו-570 במכללות האקדמיות.

אחוז בני הנוער שלמדו לתואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה היה גבוה מהאחוז בקרב כלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים) – 61.8% לעומת 21.1%, בהתאמה. עם השנים ירד חלקם היחסי של הלומדים באוניברסיטה הפתוחה מ-71.7% בתשס"ט (2008/09). שאר בני הנוער למדו במכללה האקדמית נתניה (13.5%), באוניברסיטת בר-אילן (11.5%), במרכז האקדמי לב (4.8%), באוניברסיטת חיפה (3.9%), במסלול האקדמי - המכללה למנהל - (2.2%) וביתר המוסדות (2.3%).

לוח ו - בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי גיל וסוג מוסד, תש"ף (2019/20), מספרים מוחלטים

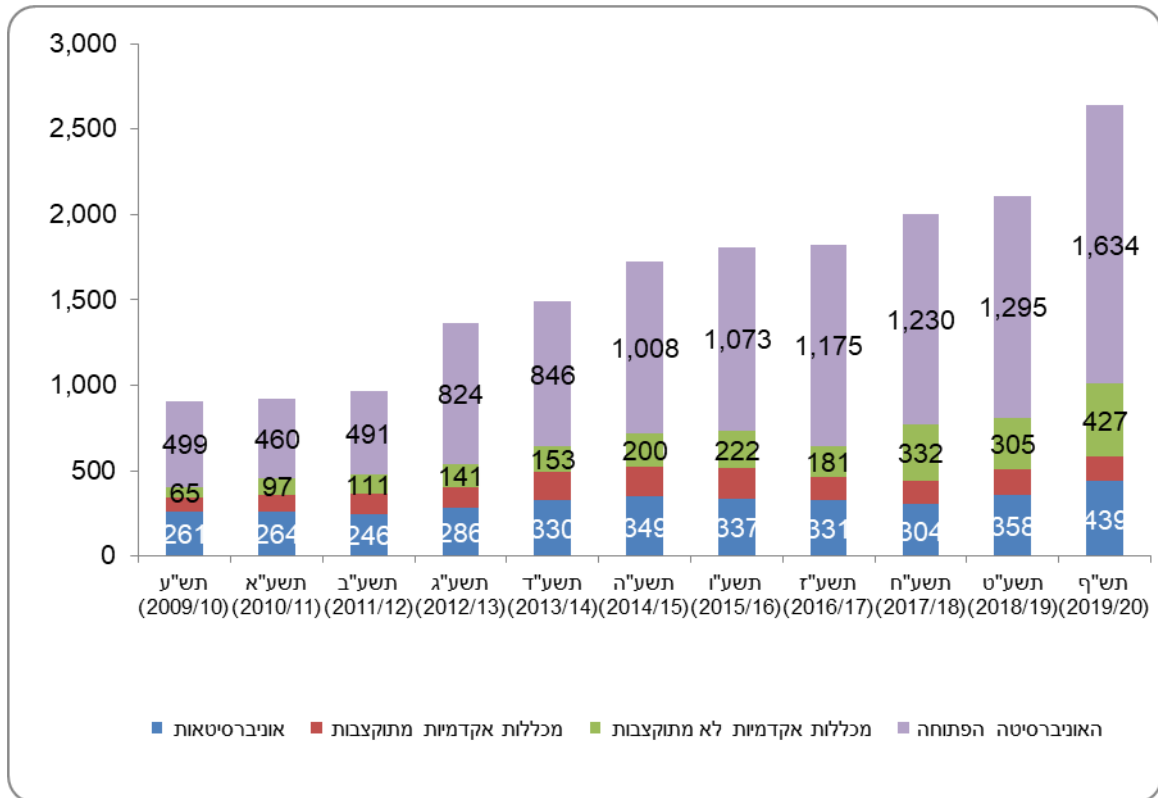
האוניברסיטה הפתוחה	מכללות אקדמיות לא מתוקצבות	מכללות אקדמיות מתוקצבות	אוניברסיטאות	סך הכל	גיל / סוג מוסד
1,634	427	143	439	2,643	סך הכל
375	184	-	3	562	14 ומטה
514	104	645	15
462	63	..	196	776	16
283	76	86	215	660	17

- = חוסר מקרים.

.. = נתונים שאינם ידועים או שאינם ניתנים לפרסום.

בהשוואה לשנה הקודמת - תשע"ט (2018/19), גדל מספר בני הנוער שלמדו לתואר ראשון ב-25.9% (544 בני נוער), בעיקר בשל עלייה של 26.9% במספר בני הנוער שלמדו באוניברסיטה הפתוחה (מ-1,295 ל-1,634, ראו תרשים 5).

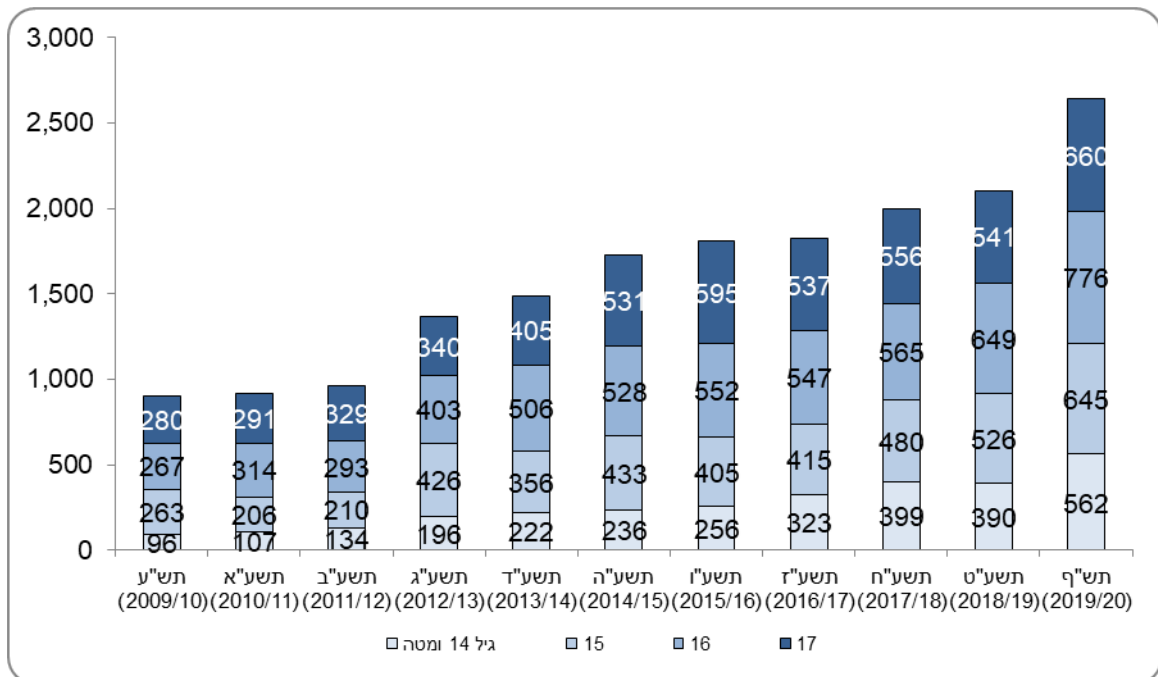
תרשים 5 - בני נוער הלומדים לתואר ראשון, לפי סוג מוסד, תש"ע-תש"ף (2019/20-2009/10), מספרים מוחלטים

גיל

במהלך השנים תש"ע-תש"ף (2019/20-2009/10) כמעט הוכפל מספר בני הנוער הלומדים. בקרב בני 14 ומטה עלה מספר הלומדים פי 5 בערך.

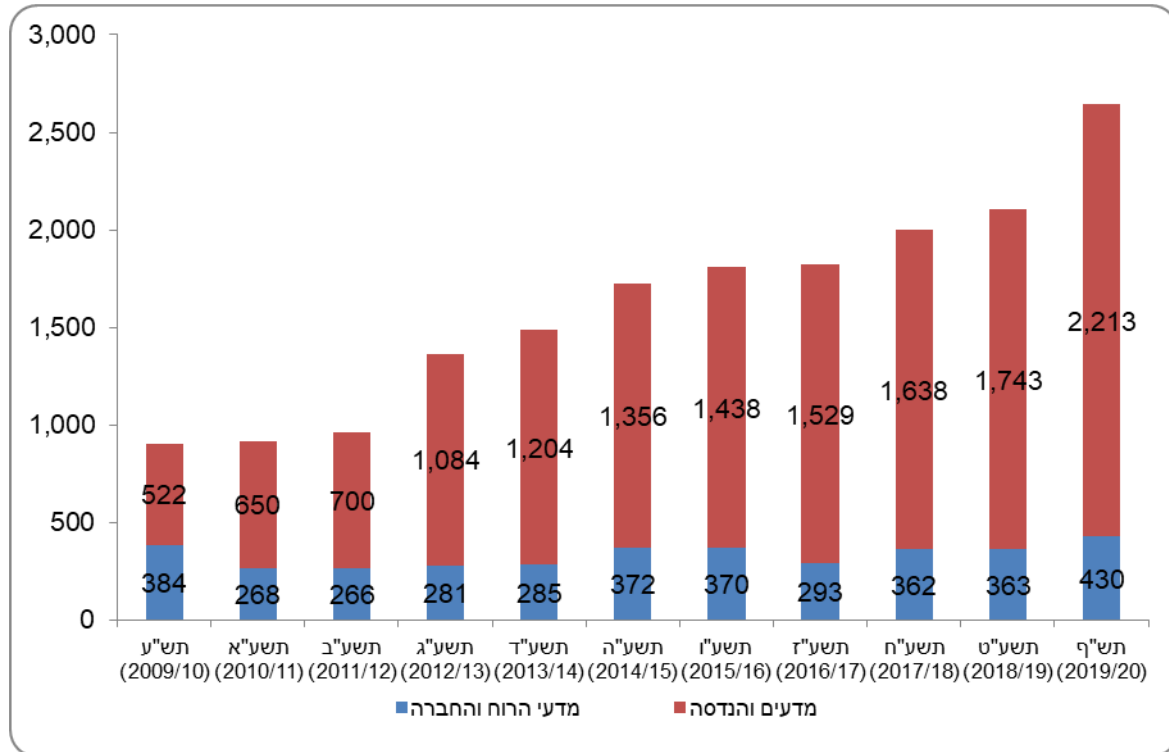
תרשים 6 - בני הנוער הלומדים לתואר ראשון, לפי גיל, תש"ע-תש"ף (2019/20-2009/10), מספרים מוחלטים

תחומי לימוד ומקצועות לימוד

רוב בני הנוער (83.7%) למדו בתש"ף מקצוע בתחומי המדעים וההנדסה (לעומת 61.2% בשנת תשס"ט - 2008/09), ומיעוטם למדו מקצוע בתחומי מדעי הרוח והחברה. לעומת זאת, רק 42.3% מכלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים) למדו מקצוע בתחומי המדעים וההנדסה.

תרשים 7 - בני נוער הלומדים לתואר ראשון לפי תחום לימוד, תש"ע-תש"ף (2009/10-2019/20), מספרים מוחלטים

מבין 1,009 בני הנוער שלמדו בתש"ף באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות, 927 למדו מקצוע אחד (מסלול חד-חוגי) ו-82 למדו שני מקצועות (מסלול דו-חוגי). רוב בני הנוער למדו מדעי המחשב (674, 61.8%), 177 למדו מתמטיקה ו-57 למדו הנדסת חשמל. המקצועות הנלמדים בקרב בני הנוער שלמדו באוניברסיטה הפתוחה⁹ היו: מדעים (824), מדעי החברה (247), מדעי המחשב (202), מתמטיקה (178), לימודים כלליים במדעי הרוח (114) וביולוגיה (69).

מין

883 נערות למדו לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה והן היו כשליש (33.4%) מתוך כלל בני הנוער שלמדו בהשכלה הגבוהה. אחוז זה נמוך משמעותית מאחוז הנשים בקרב כלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים) (55.5%). אחוז הנערות הלומדות באוניברסיטאות מתוך כלל הנערות הלומדות בהשכלה גבוהה היה נמוך מהאחוז המקביל בקרב הנערים (12.7% לעומת 18.6%, בהתאמה). הקבוצה הגדולה ביותר מהנערות למדה באוניברסיטה הפתוחה (67.6%; 597 נערות).

⁹ באוניברסיטה הפתוחה הכוונה היא למקצוע שאליו השתייכו עיקר הקורסים שנלמדו.

קבוצת אוכלוסייה

בשנת תשע"ט (2018/19), למדו 123 בני נוער **ערבים** במוסדות להשכלה גבוהה. בשנת תש"ף, כתוצאה מהכפלת מספרם (פי 2.2) במכללה האקדמית נתניה,¹⁰ הוכפל מספרם והגיע ל-243, 9.2% מתוך כלל בני הנוער שלמדו בהשכלה הגבוהה. אחוז זה היה נמוך משמעותית בהשוואה לאחוז הערבים (17.6%) בקרב כלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים). הקבוצה הגדולה ביותר של בני הנוער הערבים (84.8%) למדה במכללות האקדמיות הלא מתוקצבות (206), והם היו כמחצית (48.2%) מבני הנוער שלמדו בתש"ף במכללות האקדמיות הלא מתוקצבות.

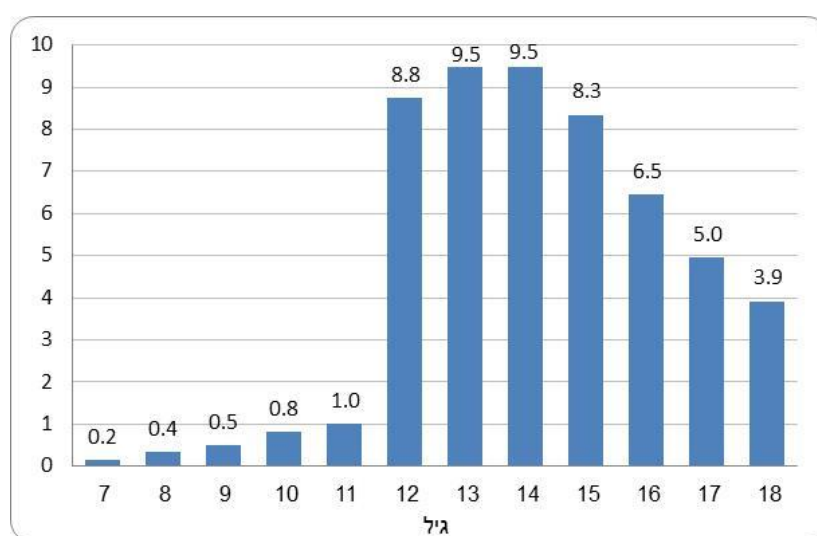
אשכול חברתי-כלכלי

בשנת תש"ף (2019/20), 40.1% מבני הנוער הלומדים לתואר ראשון גרו ביישובים שבאשכולות חברתיים-כלכליים גבוהים (אשכולות 8-10). אחוז זה היה גבוה מהאחוז של כלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים) שגרו ביישובים שבאשכולות אלו (28.2%). 18.6% מבני הנוער הלומדים לתואר ראשון גרו ביישובים שבאשכולות נמוכים (אשכולות 1-3). אחוז זה היה נמוך מהאחוז של כלל הסטודנטים לתואר ראשון (בכל הגילים) שגרו ביישובים שבאשכולות אלו (25.3%).

ספורטאים פעילים

בשנת תשע"ט (2018/19) עמד מספר הספורטאים הפעילים בגיל 7-18 על 81,594 שהם 66.4% מכלל הספורטאים הפעילים בכל הגילים. לשם השוואה, בשנה הקודמת עמד אחוז זה על 65.3%. אחוז הספורטאים הפעילים בני 7-18 מקרב האוכלוסייה בגילים אלו עומד על 4.3%. אחוזי הספורטאים הפעילים בגילי 7-11 מכלל בני אותו גיל באוכלוסייה נמוכים ועומדים על כ-1% ופחות. האחוז מגיע לשיאו בגילים 13-14 ועומד על 9.5%. לאחר מכן, עם העלייה בגיל חלה ירידה הדרגתית, ובגיל 18 עומד אחוז הספורטאים הפעילים מכלל בני גילם על 3.9%.

תרשים 8 - ספורטאים פעילים בני 7-18, אחוז מתוך אומדן האוכלוסייה בכל גיל, תשע"ט (2018/19)

¹⁰ בעבר הם התחילו ללמוד במוסד חיצוני ורק כאשר המשיכו ללמוד במכללה משנה ג ומעלה נרשמו כלומדים. בשנים האחרונות הם רשומים במכללה החל משנת הלימודים הראשונה.

אחוז הבנות מקרב הספורטאים בגילים 7-18 הוא 23.6% בלבד.
רוב הספורטאים בגילים אלו (68.9%) מתאמנים בענפים קבוצתיים, והיתר (31.1%) בענפים אישיים.
חמשת ענפי הספורט הנפוצים בגילים אלו הם: כדורגל (24,840 ספורטאים פעילים), כדורסל (21,176),
התעמלות (4,291), כדורעף (3,917) וג'ודו (3,375) ספורטאים פעילים.

רווחה

רשומים בני 0-17 במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים¹¹

בשנת 2019, כ-13% (כ-398 אלף) מכלל הילדים בני 0-17 היו רשומים¹² במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. שיעור הילדים הרשומים היה כ-132 ל-1,000 נפש, גבוה משיעור כלל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים (124 ל-1,000 נפש). בני 0-17 היו כ-35% מתוך סך כל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים בכל הגילים.

שיעור הרשומים בני 0-17 באוכלוסייה הערבית - 185 ל-1,000 ילדים - היה גבוה משיעור באוכלוסיית היהודים והאחרים - 113 ל-1,000 ילדים.

לכ-43% מהילדים הרשומים הוגדרה נזקקות.¹³ יתר הילדים רשומים עקב השתייכותם למשפחה שבה לפחות אדם אחד מוגדר כבעל נזקקות.

בקרב ילדים בעלי נזקקות מוגדרת (תרשים 9), הנזקקות השכיחה ביותר, כ-58%, הייתה "תפקוד לקוי של הורים או ילדים/נוער".¹⁴ קבוצת הנזקקות השנייה בגודלה, כ-28%, הייתה "סיבות רפואיות ומוגבלות".¹⁵ קבוצת הנזקקות השלישית בגודלה, כ-9%, הייתה "עוני, קשיי הכנסה ותעסוקה".

¹¹ הנתונים המובאים בחלק זה עובדו בלמ"ס על סמך קובץ נתוני יסוד של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. הקובץ כולל נתונים על משפחות הרשומות במחלקות לשירותים חברתיים.

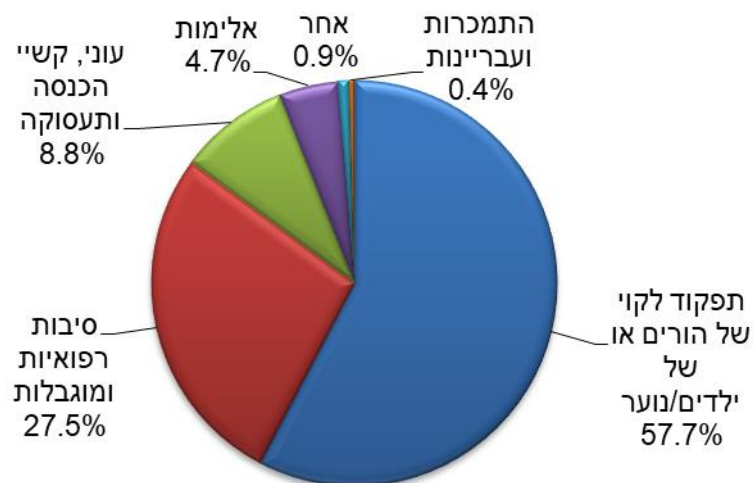
¹² רשום במחלקה לשירותים חברתיים - משפחה או פרט שפנו או הופנו למחלקה לשירותים חברתיים של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ונפתח להם תיק טיפול. בתיק משפחתי רשומים כל בני המשפחה, ולפחות לאחד מהם יש נזקקות שאינה "תקינה".

¹³ נזקקות: הסיבה שבגללה פנה או הופנה הפרט למחלקה לשירותים חברתיים. העובד הסוציאלי המטפל במשפחה מצוין לכל רשום בתיק הטיפול את הנזקקות הראשית שלו ואת הנזקקות הראשית של משפחתו, מתוך רשימה קבועה של 58 נזקקויות (כולל נזקקות "תקינה"). העובד הסוציאלי רשאי לציין לפרט או למשפחתו גם נזקקות משנית.

¹⁴ נזקקות זו כוללת: ניהול לקוי של משק הבית, בעיות בתפקוד האם או האב, בעיות אישות, יתמות, שכול במשפחה, ילדים נטושים, חינוך ובעיות התנהגות של ילדים, בעיות ביחסים בין הורים לילדים, בעיות ביחסים בין הילדים, נערות במצוקה, ניצול כלכלי, הזנחה, דרות רחוב ועוד.

¹⁵ נזקקות זו כוללת: בעיות הנובעות ממחלות אקוטיות/כרוניות, נכות, פיגור שכלי, מחלות נפש מאובחנות, הפרעות התנהגות, אוטיזם ומצוקה רגשית.

תרשים 9 - ילדים בני 0-17 בעלי נזקקות מוגדרת, לפי סוג נזקקות, 2019

מושמים בני 0-17 במסגרות רווחה של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים¹⁶

בשנת 2019, הושמו במסגרות רווחה כ-122.7 אלף ילדים בני 0-17. השיעור שלהם היה כ-41 ל-1,000 נפש, גבוה משיעור כלל המושמים (כ-30 ל-1,000 נפש). בני 0-17 הם כ-45% מכלל המושמים במסגרות רווחה. בבחינת שיעור המושמים בני 0-17 לפי סוג מסגרת נמצא כי שיעור המושמים במסגרות בקהילה¹⁷ היה גבוה באופן ניכר משיעור המושמים במסגרות חוץ-ביתיות¹⁸ (כ-32 ל-1,000 נפש לעומת כ-9 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

בבחינת שיעור המושמים בני 0-17 לפי קבוצת אוכלוסייה נמצא כי שיעור הערבים גבוה משיעור היהודים והאחרים (50 ל-1,000 נפש לעומת 37.5 ל-1,000 נפש, בהתאמה). בבחינת שיעור המושמים לפי קבוצות גיל נמצא כי השיעור בקבוצת הגיל 12-17 (כ-56 ל-1,000 נפש) היה גבוה משמעותית מהשיעורים בקבוצות הגיל 6-11 (34.4 ל-1,000 נפש) ו-0-5 (34.2 ל-1,000).

בקרב בני 0-17 המושמים במסגרות חוץ-ביתיות בלבד, הרוב המוחלט (כ-80%) הם בני, וכ-20% בלבד הן בנות. לעומת זאת, בקרב המושמים במסגרות בקהילה בלבד אחוז הבנים והבנות כמעט זהה (53% בנים לעומת 47% בנות).

¹⁶ הנתונים המובאים בחלק זה עובדו בלמ"ס על סמך קובצי מסגרות והשמות של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. הקבצים כוללים נתונים על אנשים שהושמו במסגרות רווחה חוץ-ביתיות ומסגרות בקהילה.

¹⁷ מושם במסגרת בקהילה הוא אדם שממשיך להתגורר עם משפחתו הטבעית ומקבל שירותים בקהילה ותמיכה בהתאם למדיניות "עם הפנים לקהילה" של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. דוגמאות למסגרות בקהילה: מעון יום, מועדונית, משפחתון, מרכז הורים וילדים או מרכז למניעת אלימות.

¹⁸ מושם במסגרת חוץ-ביתית הוא אדם שאינו יכול לגור עם משפחתו עקב חשיפה שלו או של משפחתו למצבי מצוקה וסכנה. דוגמאות למסגרות חוץ-ביתיות: משפחת אומנה, מקלט, פנימייה, מרכז חירום, בית אבות.

קטינים העומדים לדין במשפטים פליליים¹⁹

בשנים האחרונות, מספר הקטינים שעמדו לדין במשפטים פליליים, הצטמצם באופן ניכר, מ-5,279 קטינים שקיבלו פסק דין ב-2005, ל-2,775 קטינים שקיבלו פסק דין ב-2018 (ירידה של 47.4%).

בשנת 2018, 69.5% מהקטינים שעמדו לדין היו תושבי ישראל ו-30.5% לא היו תושבי ישראל. הנתונים להלן על עומדים לדין במשפטים פליליים מתייחסים לתושבי ישראל בלבד.

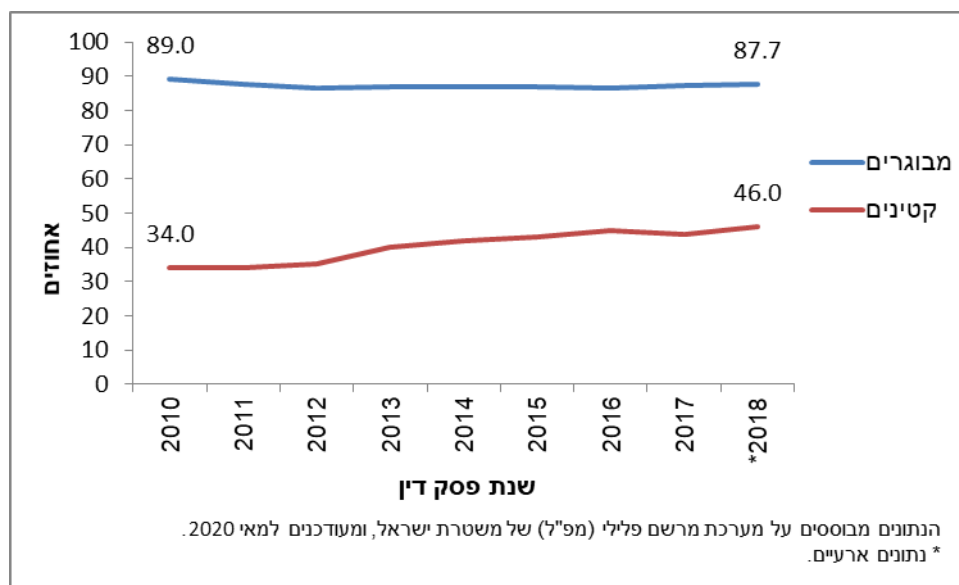
95.6% מתושבי ישראל הקטינים שעמדו לדין ב-2018 היו בנים ו-4.4% היו בנות. לשם השוואה, ב-2005, 92.4% מהקטינים היו בנים ו-7.6% - בנות.

כשני שלישים (67.8%) מתושבי ישראל הקטינים אשר עמדו לדין ב-2018, היו יהודים ואחרים וכשליש (32.2%) היו ערבים. לאורך השנים ירד אחוז היהודים והאחרים בקרב תושבי ישראל הקטינים, ואילו אחוז הערבים עלה (בשנת 2005, 81.0% היו יהודים ואחרים ו-19.0% היו ערבים).

ב-2018, פחות מחצי מתושבי ישראל הקטינים שעמדו לדין, הורשעו בדין (46.0%), עלייה של 12.0 נקודות האחוז לעומת 2010 (34.0%).

תרשים 10 - מורשעים בדין בקרב תושבי ישראל שעמדו לדין במשפטים פליליים,

לפי גיל אחריות פלילית (מבוגרים וקטינים) – שנות פסק דין 2018-2010

¹⁹ הנתונים מבוססים על מערכת מרשם פלילי (מפ"ל) של משטרת ישראל, ומעודכנים למאי 2020. נתוני שנת פסק דין 2018 הם נתונים ארעיים.

גיל אחריות פלילית (מבוגרים וקטינים): חוק הנוער קובע כי "קטין" הוא מי שטרם מלאו לו 18 שנים. קטין מעל גיל 12 אשר ביצע עבירה פלילית יישא באחריות פלילית למעשיו ואף אפשר להגיש נגדו כתב אישום ולהענישו על מעשיו. כל קטין שהוא מתחת לגיל 12 "אינו בר עונשין", כלומר אינו נושא באחריות פלילית ולכן גם אם ביצע עבירה פלילית, הוא לא יועמד לדין בגין מעשיו. בעיבודים הסטטיסטיים הסיווג למבוגר ולקטין נעשה לפי הקריטריונים האלה: גיל בעת ביצוע העבירה, גיל בעת הגשת כתב אישום ובית המשפט שנשפט בו. מי שלפחות שניים מתוך שלושת הקריטריונים מצביעים על היותו קטין – נחשב לקטין, ומי שלא – נחשב למבוגר. למידע נוסף, ראו [מבוא ללוחות שנתיים בנושא פשיעה ומשפט](#).

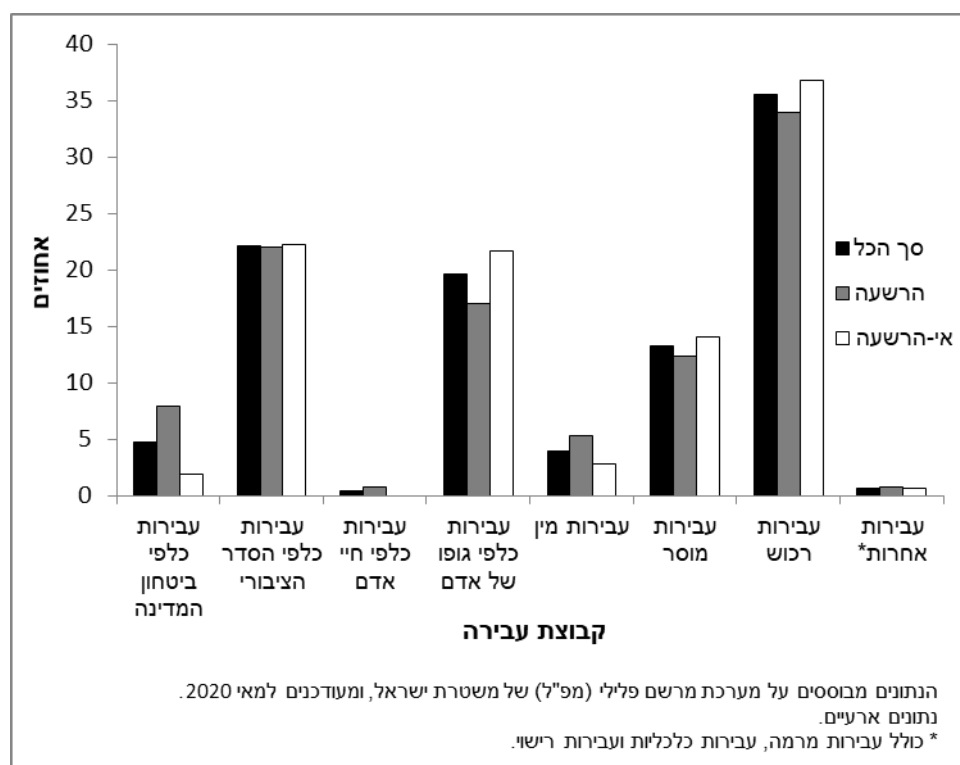
מועדים הם אנשים שהורשעו בדין במשפטים פליליים בעבר. ב-2018, כרבע (25.7%) מתושבי ישראל הקטינים שעמדו לדין היו מועדים, והשאר היו חדשים (74.3%). לשם השוואה, אחוז המועדים בקרב תושבי ישראל המבוגרים שעמדו לדין היה גבוה יותר (54.0%) ואי לכך, אחוז החדשים בקרב המבוגרים היה נמוך יותר (46.0%).

יותר משליש (35.5%) מתושבי ישראל הקטינים שעמדו לדין, הואשמו בעבירות רכוש. קבוצות עבירה נוספות עם אחוזים משמעותיים שבהן הואשמו הקטינים היו עבירות כלפי הסדר הציבורי (22.1%) ועבירות כלפי גופו של אדם (19.6%). 13.2% הואשמו בעבירות מוסר (הכוללות בעיקר עבירות הקשורות לסמים ולזנות), 4.7% הואשמו בעבירות כלפי ביטחון המדינה, 3.9% הואשמו בעבירות מין ו-0.4% הואשמו בעבירות כלפי חיי אדם. השאר (0.7%) הואשמו בעבירות אחרות.

בהתפלגות קבוצות עבירה נמצאו הבדלים בין תושבי ישראל הקטינים שהורשעו לבין אלו שלא הורשעו. עבירות רכוש היו הנפוצות ביותר הן בקרב המורשעים (33.9%) הן בקרב אלו שאינם מורשעים (36.8%), על אף שהן היו פחות נפוצות בקרב המורשעים מאשר בקרב הלא מורשעים. קבוצות עבירה נוספות שהיו פחות נפוצות בקרב המורשעים מאשר בקרב הלא מורשעים היו עבירות כלפי גופו של אדם (17.0% לעומת 21.7%, בהתאמה) ועבירות מוסר (12.3% לעומת 14.0%, בהתאמה). לעומת זאת, יש קבוצות עבירה שהיו נפוצות יותר בקרב המורשעים מאשר בקרב הלא מורשעים, כמו עבירות מין (5.3% לעומת 2.8%, בהתאמה) ובמיוחד עבירות כלפי ביטחון המדינה (7.9% לעומת 1.9%, בהתאמה). כל תושבי ישראל הקטינים שהאשמו בעבירות כלפי חיי אדם הורשעו בדין, וחלקם בקרב המורשעים היה 0.8%.

תרשים 11 - קטינים תושבי ישראל העומדים לדין במשפטים פליליים לפי הכרעת דין ולפי קבוצת עבירה -

שנת פסק דין 2018

תיקים פליליים של בני נוער

- בשנת תשע"ח (2017/18) נפתחו ל-9,207 בני נוער בגיל 12-18 תיקים פליליים, שיעור של 8.8 ל-1,000 בני נוער בגילים אלו. 91.6% מבעלי התיקים הפליליים היו בנים. שיעור בעלי תיקים פליליים ל-1,000 באוכלוסייה בקרב הבנים (15.7) היה גבוה פי 10.3 מהשיעור בקרב הבנות (1.5).
- באותה שנה, שיעור בעלי תיקים פליליים היה גבוה בקרב תלמידים בבתי ספר שבפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים²⁰ פי 10.9 מהשיעור בקרב תלמידי בתי הספר שבפיקוח משרד החינוך, פי 4.6 מתלמידי הישיבות ופי 2.0 מבני הנוער שלא נמצאו במסגרות לימוד פורמליות.

נפגעים בתאונות דרכים

נפגעים בתאונות דרכים שאירעו בחודשים ינואר-ספטמבר 2020²¹

בתקופה זו הוטלו מגבלות על תנועת אזרחי ישראל בעקבות התפרצות נגיף הקורונה.

- בחודשים ינואר-ספטמבר 2020, נחקרו על ידי משטרת ישראל 7,745 תאונות דרכים עם נפגעים שבהן נפגעו 13,049 בני אדם, מתוכם 1,271 ילדים בגיל 0-14 (9.7%).²² במספר הילדים שנפגעו חלה ירידה של 41.5% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2019 (אז נפגעו 2,171 ילדים, שהיו 12.2% מהנפגעים).
- מתוך הילדים שנפגעו בתאונות דרכים בחודשים ינואר-ספטמבר 2020: 14 נהרגו (5 בנים ו-9 בנות), 117 נפצעו קשה (82 בנים ו-35 בנות) ו-1,140 נפצעו קל (629 בנים ו-511 בנות).
- מתוך הילדים שנפגעו, היו 395 ילדים ערבים שהם 31.1% מכלל הילדים שנפגעו - גבוה מחלקם באוכלוסיית הילדים – כ-24%.²³ מתוך 14 הילדים שנהרגו, היו 8 ילדים ערבים (2 בנים ו-6 בנות).
- במספר הילדים הולכי הרגל שנפגעו חלה ירידה של 40.1% לעומת התקופה המקבילה ב-2019 (331 לעומת 553, בהתאמה): ירידה של 9.1% במספר הילדים הולכי הרגל שנהרגו (10 לעומת 11, בהתאמה); ירידה של 46.8% במספר הילדים הולכי הרגל שנפצעו קשה (58 לעומת 109, בהתאמה); וירידה של 39.3% במספר הילדים הולכי הרגל שנפצעו קל (263 לעומת 433, בהתאמה).
- לעומת זאת, במספר הילדים שנפגעו בעת שרכבו על אופניים (לא חשמליים) חלה עלייה של 16.7% (42 לעומת 36, בהתאמה): עלייה במספר הילדים רוכבי האופניים שנפצעו קשה – 44.4% (13 לעומת 9, בהתאמה) ועלייה של 20.8% במספר הילדים שנפצעו קל (29 לעומת 24, בהתאמה).
- בתאונות דרכים שדווחו למשטרה ובהן היו מעורבים כלי רכב חשמליים שלפי החוק אינם נדרשים לרישיון, נפגעו 13 ילדים כשרכבו על אופניים חשמליים (7 נפצעו קשה ו-6 נפצעו קל), ועוד 10 ילדים נפגעו כשרכבו על קורקינטים חשמליים (ילד אחד נהרג, 3 נפצעו קשה ו-6 נפצעו קל).

²⁰ בתי ספר תעשייתיים ובתי ספר לחניכים שבפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

²¹ תאונות מסוג ת"ד מורחב, כולל תאונות שאירעו באזור יהודה והשומרון. נתוני שנת 2020 הם נתונים ארעיים.

נתוני תאונות הדרכים שאירעו בחודש אוקטובר 2020 טרם התקבלו בלמ"ס. נתוני שנת 2019 הם סופיים.

²² בכל מקום שכתוב ילדים בפרק זה, הכוונה לילדים בני 0-14.

²³ בשנת 2019

נפגעים בתאונות דרכים בשנת 2019²⁴

- בשנת 2019 נחקרו על ידי משטרת ישראל 12,670 תאונות דרכים עם נפגעים שבהן נפגעו 22,986 אנשים, מתוכם 2,772 ילדים בגיל 0-14 (12.1%). במספר הילדים שנפגעו חלה עלייה של 4.5% לעומת שנת 2018 (אז נפגעו 2,652 ילדים, שהיו 11.5% מהנפגעים).
- מתוך הילדים שנפגעו בתאונות דרכים בשנת 2019: 34 נהרגו (21 בנים ו-13 בנות), 220 נפצעו קשה (139 בנים ו-81 בנות) ו-2,518 נפצעו קל (1,352 בנים ו-1,166 בנות).
- בשנת 2019 נפגעו 718 ילדים **הולכי רגל** בתאונות דרכים (600 ב-2018), שהם כ-21% מכלל הולכי הרגל שנפגעו. מתוכם 14 ילדים נהרגו, 10 מהם נהרגו בעודם חוצים את הכביש (7 ילדים מתוך ה-10 חצו את הכביש שלא במעבר חצייה).
- מתוך הילדים שנפגעו בעת **חציית כביש** (551), 73.3% נפגעו בעת שחצו במעבר חצייה (404 ילדים).
- חלקם של הילדים הערבים מתוך הנפגעים גבוה מחלקם היחסי באוכלוסיית הילדים בישראל. בשנת 2019 הילדים הערבים היו כ-24% מאוכלוסיית הילדים בישראל, אך 31.2% מהילדים שנפגעו בתאונות דרכים ו-41.2% מהילדים שנהרגו.
- בשנת 2019 נפגעו 219 **רוכבי אופניים (לא חשמליים)**, מתוכם 50 ילדים: 5 ילדים נהרגו (4 בנים ובת אחת), 12 ילדים נפצעו קשה (כולם בנים) ו-33 נפצעו קל (29 בנים ו-4 בנות). לעומת זאת, בשנת 2018 נפגעו 220 רוכבי אופניים, מתוכם 75 ילדים.

נפגעים²⁵ בתאונות דרכים שהיו מעורבים בהן כלי רכב חשמליים שלפי החוק אינם נדרשים לרישיון, כולל ת"ד מורחב ו"כללי עם נפגעים קל"²⁶

- בשנת 2019 אירעו, לפי דיווחי המשטרה, 1,653 תאונות שבהן היו מעורבים **אופניים חשמליים**, מהן 431 סווגו כתאונות מסוג ת"ד מורחב, והשאר כ"כללי עם נפגעים קל". בתאונות אלו נפגעו 1,775 בני אדם: 18 נהרגו, 160 נפצעו קשה, ו-1,597 נפצעו קל. מתוכם, נפגעו 86 ילדים: ילד אחד נהרג (בן), 12 נפצעו קשה (11 בנים ובת אחת) ו-73 נפצעו קל (58 בנים ו-15 בנות). מתוך הילדים שנפגעו, 53.5% נהגו על אופניים חשמליים (46).

²⁴ תאונות מסוג ת"ד מורחב, כולל תאונות שאירעו באזור יהודה והשומרון. נתוני שנת 2019 הם סופיים.
²⁵ כל הנפגעים (כולל הולכי רגל) בכל כלי הרכב שהיו מעורבים בתאונות עם כלי רכב חשמליים שלפי החוק אינם נדרשים לרישיון, כולל ת"ד מורחב ו"כללי עם נפגעים קל".

²⁶ "ת"ד מורחב" - תאונות דרכים שסווגה על ידי המשטרה כ"תאונות דרכים מסוג ת"ד" או תאונות דרכים שסווגה על ידי המשטרה כ"תאונות דרכים מסוג כללי עם נפגעים" אך לפי נתוני בתי החולים, נמצא בה פצוע קשה אחד לפחות. נפגע זה סווג בלמ"ס כפצוע קשה ולכן התאונה סווגה בלמ"ס כ"תאונות דרכים מסוג ת"ד מורחב". "כללי עם נפגעים קל" - תאונות דרכים שסווגה על ידי המשטרה כ"תאונות דרכים מסוג כללי עם נפגעים" ולפי נתוני בתי החולים כל הנפגעים בה נפצעו קל.

- כמו כן, בבתי החולים אושפזו 506 נפגעים מתאונות דרכים שלא דווח עליהן למשטרה, ושהיו מעורבים בהן אופניים חשמליים, מתוכם 75 ילדים. על פי המדד הרפואי MAIS,²⁷ 18 ילדים מבין הנפגעים שלא דווח עליהם למשטרה היו פצועים קשה ו-57 פצועים קל.
- בשנת 2019 היו 569 תאונות שבהן היו מעורבים **קורקינטים חשמליים** ושדווח עליהן למשטרה, מהן 118 תאונות מסוג ת"ד מורחב, והשאר מסוג "כללי עם נפגעים קל". בתאונות אלה, נפגעו 598 בני אדם: 2 נהרגו, 41 נפצעו קשה, ו-555 פצעו קל. מתוכם נפגעו 20 ילדים: 2 נפצעו קשה (בן אחד ובת אחת) ו-18 נפצעו קל (14 בנים ו-4 בנות). מתוך הילדים שנפגעו, 70% נהגו על קורקינטים חשמליים (14).
- בעקבות תאונות דרכים שבהן היו מעורבים קורקינטים חשמליים ושלא דווח עליהן למשטרה, אושפזו בבתי החולים 209 נפגעים, מהם 23 ילדים. על פי המדד הרפואי MAIS, 5 ילדים היו פצועים קשה ו-18 פצועים קל.
- רוב הילדים שנפגעו בתאונות דרכים שהיו מעורבים בהן כלי רכב חשמליים לא מרושיינים הם בנים: באופניים חשמליים - 81.4% בתאונות שדווחו למשטרה ו-88.0% בתאונות שלא דווחו למשטרה. בקורקינטים החשמליים - 75% בתאונות שדווחו למשטרה ו-60.9% בתאונות שלא דווחו למשטרה.

²⁷ מדד MAIS (Maximum Abbreviated Injury Scale) הוא מדד לחומרת פגיעה המהווה את הציון המקסימלי מבין ציוני ה-AIS (Abbreviated Injury Scale) שנקבעו לכל אחד מתשעת אזורי הגוף. המדד מספק ציון כללי של חומרת פגיעה גם עבור נפגעים עם יותר מפגיעה אחת. ערכיו של מדד זה הם בין 1 ל-6. 1 - פצועים קל
2 - פצועים קשה
3 - פצועים קשה

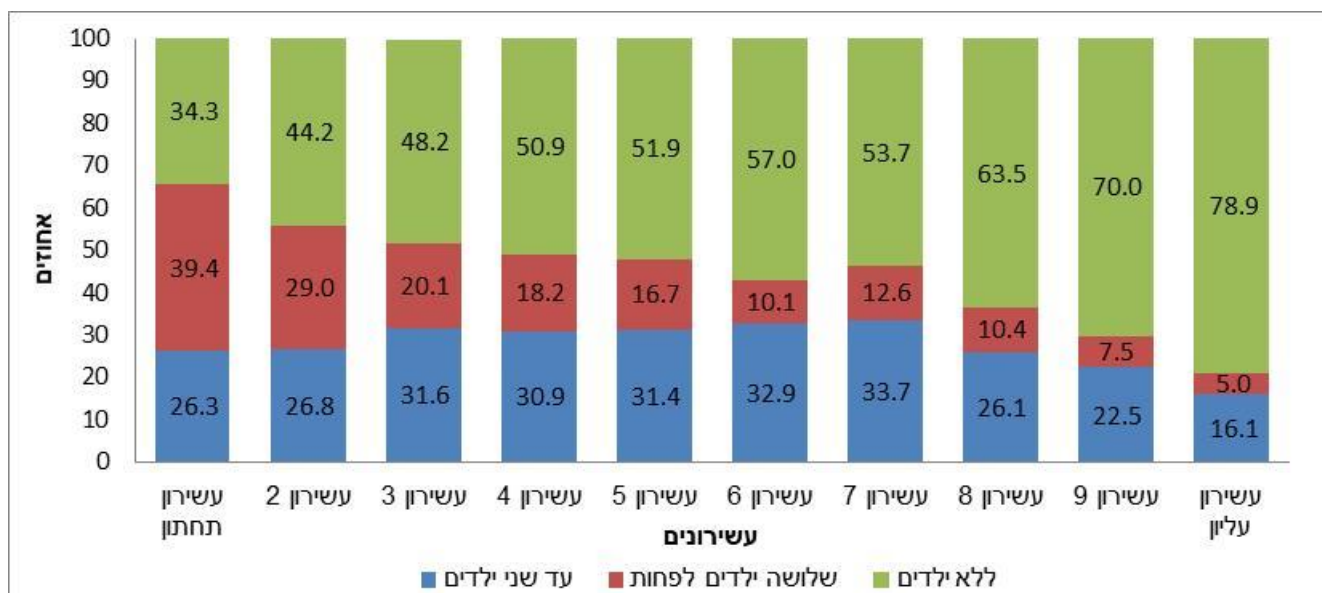
נתונים מתוך סקר הוצאות משק הבית 2018

בשנת 2018, נדגמו בסקר הוצאות משק הבית 8,792 משקי בית, המייצגים כ-2,608,921 משקי בית אוכלוסייה. 44.7% ממשקי הבית הם משקי בית עם ילדים, ובהם 2.4 ילדים בממוצע. מספר המפרנסים במשקי בית עם ילדים היה 1.9 בממוצע, לעומת 1.2 בממוצע במשקי בית ללא ילדים. כחמישית ממשקי הבית עם ילדים היו משקי בית של ערבים וכעשירית - משקי בית של חרדים.

הוצאות והכנסות של משקי בית

בשנת 2018 ההכנסה הכספית הממוצעת נטו למשק בית הייתה 17,276 ש"ח לחודש וההוצאה הכספית הייתה 13,324 ש"ח לחודש. ההכנסה הכספית הממוצעת נטו למשק בית עם ילדים הייתה גבוהה פי 1.3 מההכנסה למשק בית ללא ילדים (20,072 ש"ח לחודש ו-15,014 ש"ח לחודש, בהתאמה), וההוצאה הכספית הממוצעת הייתה גבוהה פי 1.5 (16,313 ש"ח -10,905 ש"ח, בהתאמה). במשקי בית ללא ילדים ההוצאה הכספית הייתה 72.6% מההכנסה הכספית הממוצעת נטו, ואילו במשקי בית עם ילדים ההוצאה הכספית הממוצעת הייתה 81.3% מההכנסה הכספית. במשקי בית עם שלושה ילדים ויותר ההוצאה הכספית הייתה 87.4% מההכנסה הכספית הממוצעת נטו. בחלוקת משקי הבית לפי עשירוני הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, ניתן לראות כי ככל שהעשירון עולה, כך שיעור משקי הבית עם ילדים יורד. בעשירון התחתון משקי הבית עם ילדים הם 65.7% מסך משקי הבית, לעומת 21.1% בלבד בעשירון העליון. מגמה זו בולטת במיוחד במשקי בית עם שלושה ילדים ויותר – ככל שהעשירון עולה, כך שיעורם מסך האוכלוסייה קטן. בעשירון התחתון משקי הבית עם שלושה ילדים ויותר הם 39.4%, לעומת 5.0% בעשירון העליון.

תרשים 12 - שיעור משקי בית בעשירוני הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, לפי מספר ילדים במשק הבית, 2018

הוצאות כוללת לתצרוכת על פי סעיפים ראשיים

בשנת 2018 ההוצאה הכוללת לתצרוכת הכוללת את אומדן ההוצאה על שירותי דיור,²⁸ בקרב משקי בית עם ילדים הייתה 19,624 ש"ח לחודש בממוצע - פי 1.4 מההוצאה של משקי בית ללא ילדים - 13,927 ש"ח. משקי בית עם ילדים הוציאו פי 2.7 על הסעיף **חינוך, תרבות ובידור** מאשר משקי בית ללא ילדים (2,749 ש"ח שהם 14.0% מסך ההוצאות לתצרוכת, לעומת 1,028 ש"ח ו-7.4% בהתאמה). ההוצאה של משקי בית עם ילדים על סעיף **הדיור** (4,234 ש"ח) הייתה גבוהה יותר מזו של משקי בית ללא ילדים (3,973 ש"ח), אך היא הייתה אחוז קטן יותר מסך ההוצאות לתצרוכת - 21.6% לעומת 28.5% במשקי בית ללא ילדים.

ההוצאה החודשית הממוצעת של משקי בית עם ילדים על סעיף **הבריאות** הייתה דומה להוצאה של משקי בית ללא ילדים, אך במשקי בית עם ילדים היא הייתה אחוז קטן יותר מסך ההוצאות לתצרוכת (5.1% לעומת 7.0%, בהתאמה).

לוח ז - הוצאה חודשית לתצרוכת, לפי מספר ילדים במשק הבית, 2018

שלושה ילדים ויותר	עד שני ילדים	עם ילדים - סך הכל	ללא ילדים	סך הכל	
440.7	726.2	1,166.9	1,442.0	2,608.9	משקי בית באוכלוסייה (אלפים)
26.3	18.6	21.5	8.9	14.5	אחוז משקי בית ערביים
20.4	5.3	11.0	3.2	6.7	אחוז משקי בית חרדיים
6.3	4.0	4.8	2	3.3	ממוצע נפשות במשק הבית
1.7	2.0	1.9	1.2	1.5	ממוצע מפרנסים במשק הבית
20,945	18,822	19,624	13,927	16,475	הוצאה כוללת לתצרוכת למשק בית
		הרכב תצרוכת באחוזים			
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	הוצאה כוללת לתצרוכת למשק בית
14.9	13.8	14.3	13.4	13.8	מזון (ללא ירקות ופירות)
3.3	3.2	3.3	3.5	3.4	ירקות ופירות
20.6	22.2	21.6	28.5	24.8	דיור
8.4	8.5	8.5	9.8	9.1	תחזוקת הדירה ומשק הבית
3.9	3.9	3.9	3.5	3.7	ריהוט וציוד לבית
3.5	3.4	3.4	2.5	3.0	הלבשה והנעלה
4.8	5.3	5.1	7.0	6.0	בריאות
15.7	12.9	14.0	7.4	10.9	חינוך, תרבות ובידור
19.3	21.9	20.8	19.9	20.4	תחבורה ותקשורת
5.6	4.9	5.1	4.7	4.9	מוצרים ושירותים אחרים

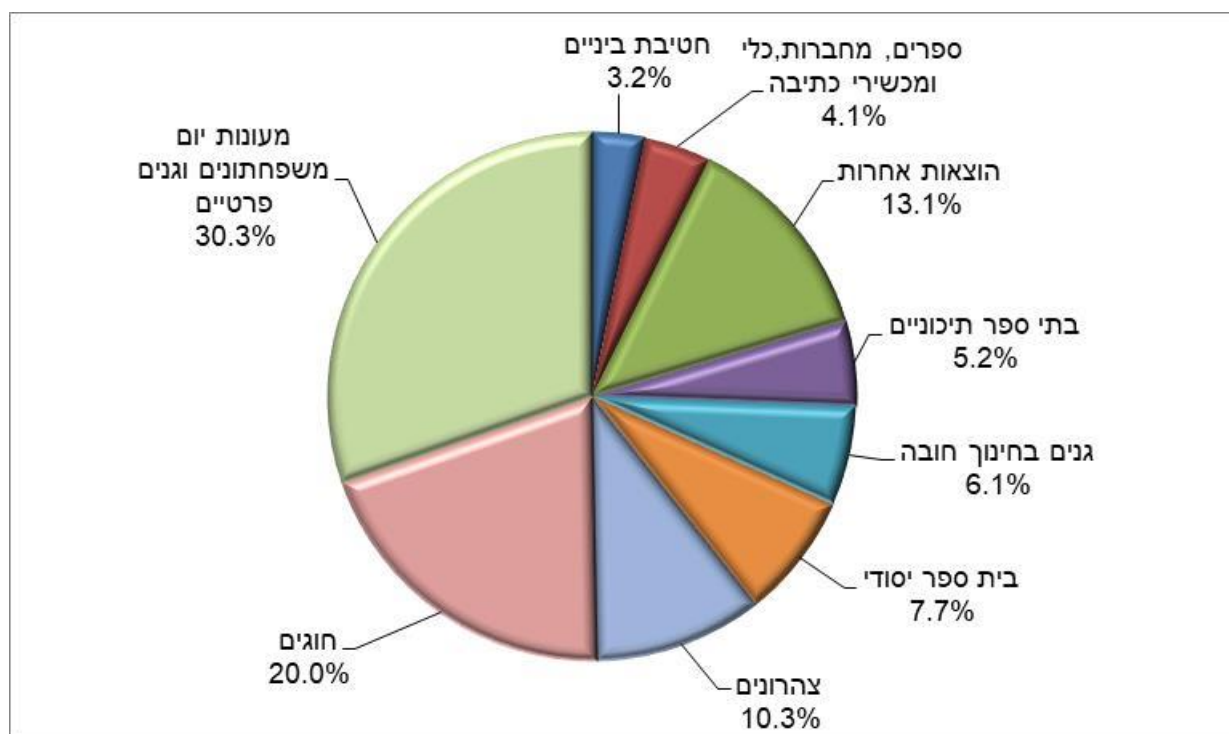
²⁸ שירותי דיור בבעלות - אמידת ערך השירותים החודשי המתקבל מבעלות של משק הבית על דירה. דירות נחשבות כמוצר הוני העומד לרשות משק הבית, ולכן נקבע אומדן של שירותי דיור בבעלות משק הבית על סמך שכר דירה חלופי לפי דירות שוות גודל באותם יישובים.

הוצאות על שירותי חינוך

בשנת 2018 הוציאו משקי בית עם ילדים 1,622 ש"ח בממוצע לחודש על שירותי חינוך. משקי בית שבהם שלושה ילדים או יותר הוציאו פי 1.5 על שירותי חינוך מאשר משקי בית שבהם עד שני ילדים (2,014 ו-1,384 ש"ח, בהתאמה).

ההוצאה הגדולה ביותר מסך ההוצאות לחינוך הייתה על מעונות יום, משפחתונים וגנים פרטיים - 492 ש"ח, והן היו 30.3% מסך ההוצאות לחינוך. ההוצאה על חוגים ושיעורי עזר הייתה 324 ש"ח, 20.0% מסך ההוצאות לחינוך וההוצאה על צהרונים - 168 ש"ח, 10.3% מסך ההוצאות לחינוך.

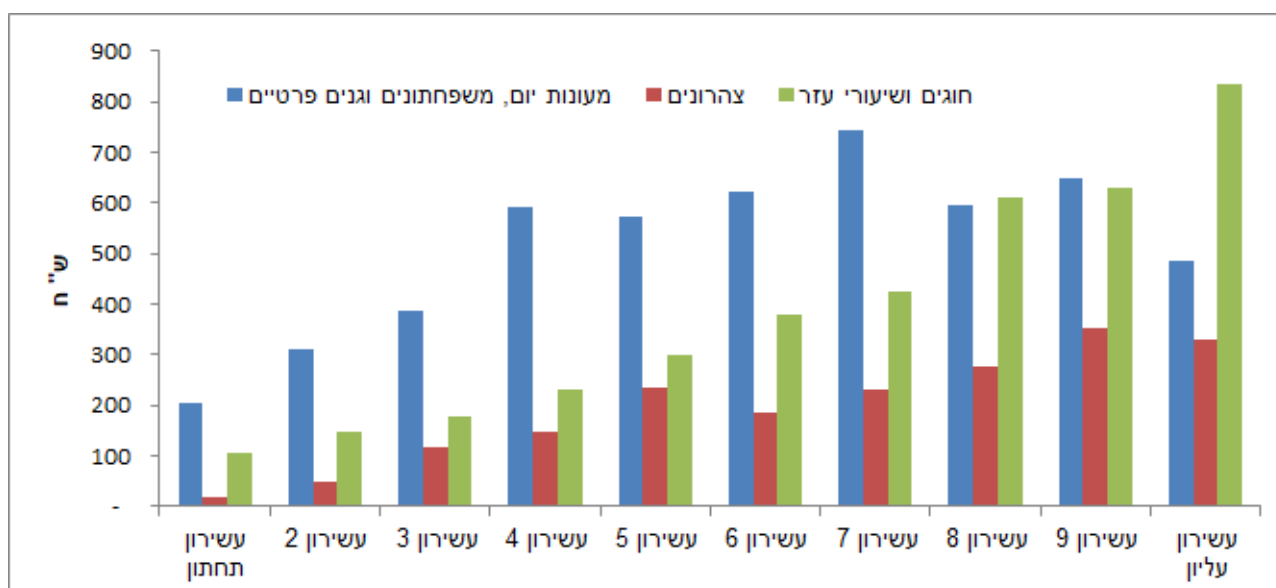
תרשים 13 - התפלגות ההוצאה החודשית לחינוך בקרב משקי בית עם ילדים, 2018

בקרב משקי בית עם ילדים, ההוצאה החודשית של משקי בית בעשירון העליון על שירותי חינוך הייתה גבוהה פי 2.4 מההוצאה בעשירון התחתון (2,376 ש"ח ו-984 ש"ח, בהתאמה).

בשלוש ההוצאות המרכזיות של משקי בית עם ילדים מתוך סעיף החינוך, ניתן לראות כי הפערים גדולים אף יותר: בעשירון העליון הוציאו פי 18.7 על צהרונים, פי 7.9 על חוגים ושיעורי עזר ופי 2.4 על מעונות יום, משפחתונים וגנים, בהשוואה לעשירון התחתון. ההוצאה של העשירון השביעי על מעונות יום, משפחתונים וגנים הייתה הגבוהה ביותר בהשוואה לשאר העשירונים - 743 ש"ח לחודש, פי 1.5 מהוצאה זו בעשירון העליון.

תרשים 14 - הוצאה חודשית ממוצעת של משקי בית עם ילדים על סעיפי חינוך נבחרים, לפי עשירוני הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, 2018

הוצאות לתצרוכת לפי מוצרים נבחרים

בסעיף המזון, ככל שמספר הילדים במשק הבית עלה, כך עלתה ההוצאה על לחם אחד ופרוס, לחמניות וכעכים, פיתות, ממרח שוקולד, חטיפים, דגני בוקר ומעדני חלב. ההוצאה על חטיפים הייתה גבוהה פי שלושה במשקי בית עם ילדים מאשר במשקי בית ללא ילדים, ופי ארבעה במשקי בית עם שלושה ילדים או יותר מאשר במשקי בית ללא ילדים.

בסעיף תחבורה ותקשורת, ככל שמספר הילדים במשק הבית עלה, כך עלתה ההוצאה על נסיעה באוטובוס. כמו כן, התשלום הממוצע על טלפון נייד היה גדול פי 1.7 במשקי בית עם ילדים, לעומת משקי בית ללא ילדים. משקי בית עם ילדים תרמו יותר ממשקי בית ללא ילדים. משקי בית עם שלושה ילדים ומעלה תרמו פי 2.8 ממשקי בית ללא ילדים.

לוח ח - הוצאה חודשית ממוצעת (ש"ח) על מבחר מוצרים, לפי מספר ילדים במשק הבית, 2018

שלושה ילדים ויותר	עד שני ילדים	עם ילדים - סה"כ	ללא ילדים	סך הכל	
5	2	3	2	3	לחם אחד שחור ולבן
11	5	7	4	6	לחם פרוס
24	28	26	27	27	לחם מיוחד
41	28	33	14	23	לחמניות וכעכים
54	31	40	15	26	פיתות
82	50	62	20	39	חטיפים
45	28	35	11	22	דגני בוקר
49	42	45	20	31	מעדני חלב וגבינה
12	7	9	3	6	ממרח שוקולד וממרח קקאו
71	52	59	36	46	נסיעה באוטובוס
4	8	7	14	11	נסיעה במונית מיוחדת
36	29	32	41	37	טלפון נייד, חשבון שוטף
169	168	168	101	131	טלפון סלולרי, חשבון שוטף
224	64	124	79	99	תרומות למפעלים ומוסדות

בעלות על מוצרי תחבורה ותקשורת בני-קיימה

אחוזי הבעלות על טלוויזיה ושיעור המנויים על טלוויזיה בכבלים או בלוויין היו נמוכים יותר במשקי בית עם ילדים מאשר במשקי בית ללא ילדים. כמו כן, ככל שהיו יותר ילדים במשק הבית, כך אחוזי הבעלות על טלוויזיה ושיעורי המנויים על כבלים או לווין היו קטנים יותר. מנגד, ככל שהיו יותר ילדים במשק הבית, כך עלו שיעורי הבעלות על ממיר דיגיטלי וצלחת לוויין.

במשקי בית עם ילדים ל-82.6% ממשקי הבית היה מחשב ו-77.5% היו מנויים לאינטרנט, לעומת 72.2% בעלי מחשב ו-72.8% מנויים לאינטרנט במשקי בית ללא ילדים.

ל-96.2% ממשקי הבית עם ילדים היו שני טלפונים ניידים ויותר, לעומת 60.0% בלבד ממשקי בית ללא ילדים. ל-83.9% ממשקי הבית עם ילדים הייתה מכונת אחת לפחות, לעומת 62.6% בלבד ממשקי בית ללא ילדים.

לוח ט - בעלות על מוצרי תחבורה ותקשורת נבחרים, לפי מספר ילדים במשק הבית, 2018

שלושה ילדים ויותר	עד שני ילדים	עם ילדים - סך הכל	ללא ילדים	סך הכל	
73.2	90.2	83.8	91.0	87.8	טלוויזיה
43.9	64.4	56.6	67.0	62.3	מינוי לטלוויזיה - כבלים, לווין או שידור אחר
18.6	14.3	15.9	10.0	12.7	ממיר דיגיטלי
24.9	18.3	20.8	11.2	15.5	צלחת לוויין
77.8	85.5	82.6	72.2	76.9	מחשב ביתי
69.6	82.4	77.5	72.8	74.9	מינוי לאינטרנט
44.8	47.2	46.3	28.1	36.2	טאבלט
35.8	30.8	32.7	8.2	19.1	קונסולת משחקים
99.7	99.7	99.7	96.5	97.9	טלפון נייד אחד לפחות
98.6	95.9	96.2	60.0	76.2	שני טלפונים ניידים ויותר
8.6	7.2	7.7	4.0	5.7	אופניים חשמליים
7.7	4.8	5.9	1.2	3.3	קורקינט חשמלי
80.6	85.9	83.9	62.6	72.1	מכונת אחת לפחות